

DUES NOVES «NATURES MORTES» DE PEDRO DE MEDINA

JOAN-RAMON TRIADÓ

De Pedro de Medina Valbuena, citat per Ceán¹ i Quillet,² tenim ben poques notícies biogràfiques i, alhora, d'obra segura. Nascut a Sevilla pels volts de 1620, serà cofundador de l'Acadèmia de Dibuix i Pintura de la capital hispalenca l'any 1660, arribant a ser president d'aquella institució els anys 1667 i 1671. Fins ara, la seva

única obra coneguda i segura de la seva mà era el *Fruiter* signat i datat *Pedro Medina f. 1682 / Hispali*, donat a conèixer per Julio Cavestany³ i avui en col·lecció privada madrilenya. Alhora, Soria⁴ li va atribuir el bodegó provinent de la col·lecció Gil, avui al Museu d'Art de Catalunya (núm. 24.259), també relacionat amb Camprobrín

Figura 1. «Natura morta amb peixos», signada Medina Faciebat.

Figura 2. «Natura morta amb peixos», signada i datada, Pedro de Medina / Faciebat A.º 1685.

1. J.A. CEÁN BERMÚDEZ: *Diccionario Histórico de los más ilustres profesores de las Bellas Artes en España*. Real Academia de San Fernando, Madrid, 1800, T. III, pp. 103-104.

2. F. QUILLET: *Dictionnaire des peintres espagnols*. Paris, 1816, p. 203.

3. J. CAVESTANY: *Floreros y bodegones en la pintura española*. Madrid, 1936-1940, p. 84, fig. 14.

4. M.S. SORIA: «Notas sobre algunos bodegones españoles del siglo XVIII, A.E.A., T. XXXII (1959), p. 279.

i actualment amb Juan de Zurbarán.⁵ Nosaltres, a l'exposició *L'època del Barroc*⁶ vàrem ampliar el seu catàleg amb una sèrie d'obres de la col·lecció Bertendona, avui al Museu d'Arts Decoratives de Barcelona i al Museu de Belles Arts de Bilbao, per afinitats compositives amb el quadre donat a conèixer per Cavestany, el qual, com bé assenyala Angulo,⁷ té un caràcter retardatari poc comú en el darrer quart del Sis-cents i, alhora, és proper a les estructures de Van der Hamen. Finalment Torres Martín⁸ li atribuï un bodegó, amb la indicació de ser firmat i datat però sense explicitar la firma ni l'any, de la col·lecció Adolfo Arenaza, obra que recull Pérez

Figura 3: Detall de la figura 2, amb la signatura i la data.

Sánchez⁹ amb reserves i de la qual diu que és «de carácter muy distinto y muy maltratado, con un centollo, un plato de pinzas de cangrejos y quisquillas, unas naranjas, un gran pan y una vasija de vidrio, que se ordena de modo muy diverso, y que, si fuese realmente suyo, muestra una fase distinta y más avanzada —no de fecha, sino de estilo— en relación con los pintores madrileños de esos años que veremos en su lugar».

Els dos quadres que donem a conèixer¹⁰ es relacionen amb el que acabem de citar i vénen a omplir el buit d'obres del catàleg de Medina, alhora que presenten unes singularitats ben pròpies. El tema de peixos situats en un exterior semblava, fins ara, característica unívoca de les obres de Giuseppe Recco.¹¹ Caldria, un cop conegudes aquestes dues petites teles, revisar el catàleg d'obres atribuïdes a l'artista napolità, algunes de les quals, ben segur, podrien ampliar el curt catàleg de Pedro de Medina. Aquesta temàtica, conreada a Sevilla, també es podria relacionar amb l'encara desconeguda obra bodegonista d'Herrera el Mozo, anomenat a Itàlia *Il spagnuolo degli pesci* i que pogué influir en el nostre pintor. Obres de gran qualitat, que han de ser motiu de reflexió en el difícil camp de les natures mortes, on la tasca per fer, no per feixuga, és menys engrescadora.

Joan-Ramon Triadó

Professor del Departament d'Història de l'Art (U.B.)

5. L'atribució de W.B. Jordan es basa en la comparació amb el quadre *Natura morta amb panera de fruita i card*, del Gösta Serlachius Fine Arts Foundation, Finlàndia. Vegeu W.B. Jordan: *Spanish Still Life in the Golden Age. 1600-1650*. Catàleg de la mostra. Kimbell Art Museum, Fort Worth, 1985, nús. 43 i 44. També del mateix autor: *L'època del genis*, Catàleg de la mostra. Museu d'Història de la Ciutat, Girona, 1987, núm. 33.

6. J.R. TRIADÓ: *L'època del Barroc*. Catàleg de la mostra. Palau Reial de Pedralbes, Barcelona, 1983, nús. 5 i 6.

7. D. ANGULO: *Pintura del siglo XVII*, col. «Ars Hispaniae», Ed. Plus-Ultra, Madrid, 1971, p. 385.

8. R. TORRES MARTIN: *La naturaleza muerta en la pintura española*, Barcelona, 1971, pp. 153 i 140, làms. 40 i 14. També del mateix autor: *Blas de Ledesma y el bodegón español*, Madrid, 1978, p. 48, fig. 15.

9. A.E. PÉREZ SÁNCHEZ: *Pintura española de bodegones y floreros de 1600 a Goya*. Catàleg de la mostra. Museo del Prado, Madrid, 1983-1984, p. 78. També del mateix autor, *La nature morte espagnole du Xlle siècle à Goya*, Office du livre, Fribourg, 1981, p. 106.

10. *Natura morta amb peixos* (45 x 65 cms.), signada *Medina faciebat* (vid. fig. 1) i *Natura morta amb peixos* (45 x 65 cms.) signada i datada *Pedro de Medina / faciebat A° 1685* (vid. fig. 2 i 3). Col·lecció particular.

11. Cf. *Natura morta amb peixos i tortuga*, de Giuseppe Recco, Madrid, Museo del Prado (núm. 319).